

se ž njim takó ravná, kakor smo góri od kevžeha govorili; le mehka jed naj se mu daje, in gobec naj se mu 3krat vsaki dan z okisano vodo zmiže, ki se napravi, če v polič vode priliješ 1 maslice jesiha, prideneš 2 pesti moke in kaka 2 lota medú. Ta zmes tolaži prisad, če gobec ž njo omočis, kar se da nar lože opravit, če okoli kratke palčice privežeš gobo ali kako mehko cunjó, in pomočivši jo v to zmes, rahlo potapljaš gobec ž njo. Dergniti se ne sme.

Če ste pa nosnici zlo zatékla, in če se veliko žleze iz nju cedí, ni za konja nič boljšiga, kakor če si napraviš poltretjo péd dolg, poldrugo ped pa širok žakljíček, in va-nj kake 4 pesti prekuhaniga vročiga in mokriga ječmena deneš, in potem ta žakljíček na 2 trakéh takó konju okoli glave privežeš, de derži obé nosnici v njem, in mu takó skozi pol ure ječmenov vodeni sopár v nosnici puhti; ta púh omeči in sčisti nosnici. Žakljíček mora zató precej dolg biti, de si konj nosnic ne prismodí z vročim kuhanim ječmenam.

Če konja kašelji zlo nadlegva in mu žleza iz nosnic teče — pa brez pljučniga prisada — takrat naj se mu da na rezanco ena žlica naslednje štupe, ki se da v lekarnici (apoteki) napraviti: Encjana, janeža (Aniessamen), siroviga antimona (roher Spiessglanz) in čistiga žépla, 4 lote vsaciga, — soli pa 8 lotov; vse to naj se skupej v štupo stolče, in ta štupa, kakor je gori rečeno bilo, po žlici trikrat na dan daje. — Če je treba, naj se ta štupa 2krat ali 3krat ponóví.

To so poglavitniši zdravila zoper imenovane bolezni. Gospodár naj pa konju — posebno če bolezin dolgočasna postane — v nosnici večkrat pogleda: ali ste čisti in ali se ne delajo majhni turovi, ker to bi bilo znamenje, de je konj smérkav, in bolezin kužna smolika. Tak konj zapade konjederču.

Čeravno kevžeh, pri katerim žleza z nosa téče, večidel ni nalezljiv, je vunder vselej varniši, taciga konja v kot štale postaviti, de se ne dotika družih kónj.

Mazílo za razpokane peči.

Navadna ilovca ne veljá veliko razpoke zamazati, de se peč ne kadi. Ilovca se kmalo odkruši. Si hočes terdno mazílo za peči napraviti, vzémi dobriga pepéla in ga preséj skozi tanjko sito, vzemi tudi presejane drobne ilovce, in zmešaj pepél in ilovco z nekoliko soli; — po tem zmóči to zmes s vodó takó, de testó (Teig) postane, in s tem namaži razpoke peči, kader je mérzla. — Ta klej (kit) je neizrečeno terden in se ne odkruši. Če se s takim klejem nove peči zamažejo, se ne razpokajo nikdar.

Volitve za odbor kmetijskih poddružnic na Krajskim.

Po naznanilu dozdanjiga dopisnika kmetijske družbe za Planinski kanton so 18. dan p. m. volili gosp. udje kmetijske družbe za poddružnico Planinsko predsednika in 4 odbornike, in so izvolili:

gospoda Matija Koréna za predsednika,
„ Matevža Dolscheina v Logatcu,
„ Jožefa Obreza iz Cerknice,
„ Matija Millauza v Studenim za odbornike te poddružnice.

Ravno takó so po naznanilu gosp. tehanta Antona Kosa, dosedanjiga dopisnika kmetijske družbe za Idrijski kanton, 20. dan p. m. gospodje udje kmet. družbe za poddružnico Idrijsko predsednika in 4 odbornike izvolili, namreč:

Gospoda fajmoštra v Žiréh Janeza Majnika za predsednika,

Gospoda Mat. Grošeljna, posestnika in velk. župana v Dobračevi,

„ Andr. Čadeža, posestnika in župana iz Ledín,

„ Pavla Grošeljna, posestnika v Stari Vasi,

„ Lor. Seljaka, posestnika in župana v Sori za odbornike te poddružnice.

Če bo vstanovljenje poddružnic takó poredama napredovalo, bo kmetijska družba po celi deželi kmalo lepo nadomestvana, in poddružnice bojo v svobodni samostojnosti zamógle kmalo svoje opravila v prid kmetijstva svoje okolice, in po tem tudi v prid kmetijstva cele domovine začeti.

Od kod so prišli Slovani v svoje sedanje kraje.

Preden se je slovanski zarod po Evropi razposelil, in tudi še pred, je prebival v Mali Azii, kakor nje stari zemljopis kaže. in kakor je soditi po iménih ljudí in družih stvari, kar nam je znanih. Ako bi nas Slovence kdo pregnal ali končal, bi vender še čez tavžent let drugi Slovani vedili, de je tod nekdaž slovansko bilo, če bi le iména naše, iména naših mést in vasi vedili. Iména, postavim, Krajn, Krakovo, Ternovo, Šiška, Dobrova, Brezovica, Celje, Gorica, Gradec i. t. d. bi to pravile; ravno takó bi to govorile iména: Hribar, Potokar, Okorn, Levičnik i. t. d. Vedilo bi se, de smo bili Slovani, če bi se ravno tudi ne vedilo, ali smo bili Slovenci, Horvatje ali Čehi, ali kaki drugi Slovani.

Ravno takó, če pogledamo iména stariga zemljopisa in ljudi Male Azije, nam je spoznati, de so bili tamkaj nekdaž naši rojaki Slovani, akoravno ž njimi ne moremo govoriti, de bi jih po besedi spoznavali. De pa malo-aziatske iména svoj pravi slovanski obraz pokažejo, jim je treba le ptujo krabuljo (larfo) strani potegniti, jim posebno greški rep na koncu os ali us odščipniti, ali spačeno zgovorjenje zravnati. To pa ni vselej lahko. Ptujci slovansko sploh napak zgovarjajo, in se jim godí kot glušcam. Znana je povest, ko je nekdo žensko vprašal: „Ženska! kam ta pot derži?“ Odgovor: „En mernik reži,“ — „Ali si gluha?“ „Pred je bila rjuha. pred; zdaj pa kar sim sošila, ni rjuha ampak vreča (žakelj).“

Ptujci ali od ptujcov popačeni Slovani so od Azije stare obraze delali, oni so iména zapisovali; zató so dostikrat takó popačene, de so skoraj vso prvo in pravo podobo zgubile. Kdo, če bere dalmatínske iména: Jadera, Tininium, Rhizinium, Almissa, Arsa, Gravosa, bi uganil, de je to Zadar, Knin, Risan, Omiš, Raša, Gruz. Kdo bi uganil, de ponarejene in popačene nemške iména Feichting, Zarz, Malgern, Foerlach, Lohitsch, Rohitsch so slovensko: Bitnje, Sorica, Mala Gora, Borovlje, Logatec, Rogatec? Take besede je težko uganjevati, ki so jih nekteri spremenili ali še spremenjajo, kakor bi bili pri babilonskim turnu zidali, ko je bil Bog pogovor zmedel. S ptujci je poterpljenje imeti, jim pomagati, če se jim naše besede spodtikujejo. De pa nekteri domači še zmiraj ptuje besede štulijo namest domačih, in de ž njimi ravnaajo, kakor s-ja z meham, to pa vunder ni prav, naj reče kdo, kar koli hoče.

(Konec sedí.)

Se nekaj zastran „skutnika“.

Beseda „skutnik“ je zlo v navadi v Semiču, po Černomeljski in Metliški okolici.

„Skutnik“ pravijo takimu dečku (fantu), ki ga kaki zakonski (ljudje) starši, kateri svojih otrók nimajo, za svojiga sina vzamejo, in mu svoje posestvo ali kmetíštvo v last dajo, in ga tudi ožénijo, naj bo že fant

njih rodovine (žlahte) ali ne. — Takim pravijo skutnik ali skutnek. — To za gotovo vém.

J. O. Lepstanski.

Novičar iz Ljubljane.

Dosedanji deželni poglavar, grof Leop. Welsersheimb, je s prijaznima pismama slovo vzel od predstojnika in odbora mestne srenje, in pa od narodne straže. Ljudomili grof si je na Krajskim, kjer je malo manj ko 2 leti deželni poglavar bil, dober spomin ohranil; in s tem občutkam svojo oblast nasledniku izročiti, je dan današnji tudi kaj vredno. Prihodnji poglavar kronovine Krajske je grof Chorinsky, od kteriga le en glas iz Dunaja gré, de je prijazen, pravičen in — kar sedanji čas posebno posebno veliko velja — vstavoljuben mož. Kér bo s temi tremi lastnostmi tudi pri nas novo vlado nastopil, nam ni treba popraševati: ali razume jezik krajskiga ljudstva; če ga tudi še ne zna, si bo kot vstavni poglavar slovenske dežele gotovo prizadjal, se ga kmalo naučiti. De je le zares vstavoljuben in samostojen mož: to je sedaj nar perva potreba, pa tudi nar gotovši poroštvo, de bo dežela z njim zadovoljna, ako bo z bistrim očesam sam čul nad zvestim spolnovanjem vstave na vsih straneh, in si prizadeval, potrebe krajske dežele na tanjko spoznati, in jim pomagati. — Grof Andrej Hohenwarth, kronovinniga poglavarstva izvoljeni svetovavec, je prejel od g. ministra notranjih oprav pohvalno pismo za svoje dosedanje koristno in zvesto obnašanje, in de so mu zato Cesar tudi njegovo poprejšnjo čast in plačo kot dvorni svetovavec pustiti blagovolili. Gosp. minister pristavi na koncu tega pohvalniga pisma: „de terdno pričakuje, de bo gosp. grof pri opraviilih novih politiških vradov krepko pomagal, de se bojo nove naprave v duhu deržavne vstave zvesto izpeljevale in de si bo zaupanje, ki se na njega stavi, opravičiti, pridno pridno prizadeval.“ Kar gosp. minister od gosp. grofa pričakuje, pričakuje tudi dežela od njega. To pričakuje pa dežela tudi od vsih drugih novih vradnikov; — zakaj to je gotovo, de marsikteri med novo izvoljenimi bojo mógli vso svojo dušno moč napéti, de bojo opravičili zaupanje, ki ga je vlada ravno na nje postavila, ko jim je prednost pred mnogimi družimi dala, ki so že dalje in tudi dobro poprejšnjo cesarsko službo opravljali. — Naš novi poglavar pride mende konec tedna iz Dunaja v Ljubljano. — Kantonski poglavarji so se zadnji dan pret. léta na svoje nove mesta podali. — Ravno berêmo v Dunajskih novinah, de so presvitli cesar 28. grudna bivšiga predsednika v Terstu, barona Karlna Buffa za predsednika c. k. višjiga deželniga sodnjištva v Celjovcu, žl. gosp. Karlna Pettenegga za predsednika c. k. deželniga sodnjištva v Ljubljani, žl. gosp. Jožefa Scheuchenstuela za predsednika c. k. deželniga sodnjištva v Novim Mestu izvolili. Ravno ta dan so Cesar tudi g. Dr. Karlna Ullepitscha za general-prokuratorja c. k. višjiga deželniga sodnjištva za Koroško in Krajsko kronovino izvolili. —

Novičar iz mnogih krajev.

Za poglavarja Štajarske kronovine so Cesar Dr. Friderika Burgerja izvolili, ki je bil visoko obrajtan pravdosrednik (advokat), in poslednjič general-prokurator v Terstu. Svetovavca poglavarstva sta gospoda Fellner in Pichler; kresijski predsednik za Graško okrožje je vitez Marquet, za Bruško knez K. Lobkovic, za Marburžko okrožje pa g. Vincenci Ritschel. — 10. dan t. m. — pravijo — bo ban Je-

lačič Dunaj zapustil in se v Zagreb podal. — Nadvojvoda Janez so se namenili 27. grudna Frankobrod zapustiti, ker je pa njih sin zbolel, so mende mógli odhod za nekoliko časa odložiti. — Od vsih krajev se sliši od hude zime in veliko ljudi je že zmerznilo. Na Ogerskim je v nekterih krajih toliko snega, de je veliko vasi popolnoma zamedenih. — V Banatu neizrečeno denarja manjka; več oralov (johov) njiv je neki posestnik hotel v najém (štant) dati za 3 gold., pa ni nobeniga najemnika našel, — scer se je pa 1 oral lahko za 18 gold. v najém dal. Na Ogerskim ponujajo 1 oral zemlje za 20 gold. na prodaj, pa ni kupcov. — Zima je že navadni čas za tatvine in roparije; vse novíce pripovedujejo od njih; tudi na Krajskim se tega dosti sliši; posebna tatinska šega pa je letas semtertje na Gorenskimi, de tatovi prešiče kradejo, jim glave odrežejo, in jih na oknjo gospodarja postavijo, prešiča pa potem sabo pobašejo. — Nektere soseske v Galicii so jéle prav lepo za napravo novih šol skerbeti. — Korošci so si začeli prav zlo prizadevati za napravo železnice skozi Koroško deželo proti Laškimi. — Fajmošter Hansen v Liesdorfu je napravil pri svojim farovžu kmetijsko šolo, v kteri on sam poduk daje kmečkim fantam. — V vunajnih deželah se pretečeni teden ni nič posebniga primerilo. Rus in Turk se še nista poravnala zavolj Ogrov, ki so na Turčijo bežali in zdaj tam prebivajo. — Na Francoskim so davki za vinske pijače (vino, žganje i. t. d.) za leto 1850 spet vpeljani, kakor so v letu 1849 bili. — Profesor Fuster je — po dolgi in nesrečni vožnji po morji — ne davnej vés bolán v mestu Boston v severni Ameriki, na suho stopil. —

Napčna priméra.

Gotovo vsaciga Slovenca je móгла tista priméra razžaliti, ki jo je gosp. Rizzi zastran Prešerna in Koseskiga v svojim mesečnim časopisu na dan dal. Sama ta primera nam kaže, de gosp. Rizzi Prešernovih in Koseskovih poezij clo ne pozná; de naj bi bil tedaj raji kritiko opustil, kakor v tako priméro se spustil!! Slavni Dr. Prešern je svoje pesmi o vsi drugi dôbi pél, in večidel je imelle z „ljubeznijo“ opraviti; marca 1848 je pa zapél v „Novicah“ zdravljico, ktera v 3. versti: „Grom z oblakov naj treši“ i. t. d. očitno kaže, kako nejevoljno je bilo tudi njegovo serce zavolj sužnosti Slovanov. Koseskiga krepkejši duh „višji podobe“ ljubi in se clo nikdar „v kvantah ne gubi.“ Navadni Madžarski izrék „Nem ember tot“ je že sam po sebi zadostno opravičenje pesmi „Naprej slovenski jug“ našiga perviga slovenskiga pesnika. Koseski se bo gospodu Rizzitu za njegov svét: „de naj v pesmih po stopnjah Prešerna hodi“ serčno zahvalil.

Pogovori vredništva.

Gosp. Zagorskimu: Radi bi natisnili Vaš sostavek »Moje misli zastran slovenskih časopisov,« ko bi smeli kakiga dogóda pričakovati. Vsim nihče ne vstreže, še sam Bog ne. Nej vsak sam poskusi le pol léta, se bo že tega prepričal.

Nemški časopis v Zagrebu: „Südslavische Zeitung“

izhaja tudi letas vsaki dan razun nedelj in praznikov; plačilo za pol léta je 5 gold. 10 kraje. — za ene kvatre 2 gold. 35 kraje. Obširniši oznanilo bo drugo pot v dokladi natisnjeno, kér je danes prostora zmanjkalo.

Današnjemu listu je pridjan 1. dokladni list.